

DZIENNIK URZĘDOWY MINISTERSTWA ROLNICTWA I DÓBR PAŃSTWOWYCH

Rzeczypospolitej Polskiej.

WARSZAWA.

№ 11.

10 Maja 1921 r.

TREŚĆ:

1. Instrukcja tymczasowa z dnia 2 maja 1921 r. w przedmiocie wykonywania państwowej służby weterynaryjnej w urzędach administracyjnych I i II instancji	str. 263

INSTRUKCJA TYMCZASOWA

z dnia 2 maja 1921 roku

**w przedmiocie wykonywania państwowej służby weterynaryjnej
w urzędach administracyjnych I i II instancji.**

I. POSTANOWIENIA OGÓLNE.

§ 1. Organami służby weterynaryjnej w urzędach administracyjnych I i II instancji są:

1. w powiatach:

- a) państwowy lekarz weterynaryjny—referent starostwa;
- b) państwowi lekarze weterynaryjni starostwa;

2. w województwach:

- a) kierownik oddziału weterynarii w Wydziale rolnictwa i weterynarii urzędu wojewódzkiego;
- b) pomocnik kierownika oddziału weterynarii w Wydziale rolnictwa i weterynarii;

c) referent weterynaryjny oddziału weterynaryj w Wydziale rolnictwa i weterynaryj.

Nadto do każdej z wymienionych władz mogą być w miarę potrzeby i w granicach zatwierdzonego kredytu powoływani asystenci weterynaryjni, niemający charakteru urzędników państwowych (Patrz ustęp IV §§ 59–63).

II. POSTANOWIENIA TYCZĄCE SIĘ PAŃSTWOWYCH LEKARZY WETERYNARYJNYCH W STAROSTWACH.

§ 2. Sprawy weterynaryjne należące do zakresu działania starostwa są opracowywane i załatwiane przez państwowych lekarzy weterynaryjnych starostwa.

§ 3. Państwowy lekarz weterynaryjny starostwa wchodzi w skład personelu starostwa.

Przełożonym jego jest Starosta, który wykonuje nad nim władzę dyscyplinarną na zasadzie obowiązujących przepisów (tymczasowych przepisów służbowych dla urzędników państwowych Dz. P. K. P. z r. 1918 № 6 poz. 13).

Wyższą władzą służbową i dyscyplinarną w stosunku do państwowych lekarzy weterynaryjnych jest Wojewoda, względnie Minister Rolnictwa i Dóbr Państwowych.

Państwowy lekarz weterynaryjny starostwa jest z urzędu powołany do załatwiania wszelkich spraw, związanych z administracją weterynaryjną w powiecie, a za należyte pełnienie swych obowiązków odpowiada wobec Starosty.

Państwowy lekarz weterynaryjny starostwa nie może być używany do załatwiania spraw, nie mających związku z państwową służbą weterynaryjną, a bez jego wniosku lub opinii Starosta nie może wydawać żadnych rozporządzeń ani zarządzeń z tej dziedziny administracji państwowej.

§ 4. Stałem miejscem urzędowania i zamieszkania państwowego lekarza weterynaryjnego starostwa jest w zasadzie siedziba tego starostwa, dla którego został zamianowany; w razie potrzeby może być jednak używany do wykonywania czynności poza granicami wyznaczonego mu powiatu, a to na polecenie Wojewody lub Ministra Rolnictwa i Dóbr Państwowych (ekspozytura).

§ 5. Jeżeli zakres działania państwowego lekarza weterynaryjnego starostwa obejmuje kilka powiatów, w takim razie wchodzi on w skład starostwa tego powiatu, w którego obrębie ma swoją siedzibę urzędową. Natomiast w zakresie czynności, związanych z wykonywaniem państwowej służby weterynaryjnej, podlega Staroście tego powiatu, którego czynność służbowa dotyczy.

§ 6. Jeżeli na obszarze jednego starostwa pełni służbę kilku państwowych lekarzy weterynaryjnych starostwa, to referentem spraw weterynaryjnych całego powiatu, odpowiedzialnym wobec Starosty, jest jeden z tych lekarzy, wyznaczony przez Ministra Rolnictwa i Dóbr Państwowych.

Siedzibą państwowego lekarza weterynaryjnego — referenta musi być siedziba starostwa. Pozostali państwowi lekarze weterynaryjni starostwa mogą mieć wyznaczone siedziby poza siedzibą starostwa, stosownie do potrzeb miejscowych i porozumiewają się ze Starostą w sprawach służbowych oraz osobistych za pośrednictwem państwowego lekarza weterynaryjnego — referenta.

Państwowy lekarz weterynaryjny — referent kieruje w powiecie czynnościami innych państwowych lekarzy weterynaryjnych, którzy podlegają mu w swojej pracy fachowej i winni się stosować do jego poleceń i wskazówek.

Postanowienie to nie narusza jednak zasady, że w znaczeniu ogólnosłużbowym przełożonym wszystkich państwowych lekarzy weterynaryjnych starostwa jest Starosta.

§ 7. Referaty i projekty wszelkich rozporządzeń, zarządzeń i orzeczeń w sprawach weterynaryjnych przedkłada państwowy lekarz weterynaryjny—referent—Staroście do zatwierdzenia i podpisu.

Jeżeli Starosta bez porozumienia się z państwowym lekarzem weterynaryjnym—referentem zmieni przedłożony przez niego projekt rozporządzenia, zarządzenia lub orzeczenia, to lekarzowi temu przysługuje prawo złożenia Wojewodzie w drodze służbowej stosownego raportu.

Starosta może poruczyć państwowemu lekarzowi weterynaryjnemu — referentowi w swem zastępstwie — wydawanie i podpisywanie wszelkich zarządzeń i orzeczeń, opartych wyłącznie na zawodowej wiedzy weterynaryjnej, a potrzebnych do przeprowadzenia i wykonania przepisów ustawowych względnie rozporządzeń wydanych przez władze przełożone lub Starostę;— w takim wypadku całą odpowiedzialność wobec władz przełożonych za wydane przez siebie zarządzenie ponosi państwowy lekarz weterynaryjny — referent.

§ 8. W wypadkach nagłych, ze względu dobra publicznego nie cierpiących zwłoki, gdy uzyskanie natychmiastowego porozumienia ze Starostą jest niemożliwe, może państwowy lekarz weterynaryjny — referent a w wyjątkowych wypadkach także inny państwowy lekarz weterynaryjny starostwa, stosownie do postanowień ustępu 3 art. 4 Rozporządzenia wykonawczego Rady Ministrów do rozporządzenia z dn. 28 sierpnia 1919 r. (Dz. P. P. № 72 poz. 426) wydawać w zastępstwie Starosty potrzebne rozporządzenia podpisując je: „za Starostę NN.”

Co do wydanego w takim wypadku rozporządzenia winien jednak państwowy lekarz weterynaryjny uzyskać jaknajrychlej zgodę Starosty. Jeżeli Starosta wzbrania się akceptować takie rozporządzenie, to państwowy lekarz weterynaryjny — referent może odwołać się przez Starostę, a inny państwowy lekarz weterynaryjny starostwa—za pośrednictwem państwowego lekarza weterynaryjnego—referenta i Starostę w jaknajkrótszej drodze (telegraficznie lub za zgodą Starosty telefonicznie) do swej wyższej władzy przełożonej t. j. do właściwego Wojewody.

§ 9. Niezależnie od przysługującego Staroście prawa nadzoru i kontroli nad działalnością urzędową personelu starostwa—czynności państwowych lekarzy weterynaryjnych starostwa podlegają fachowej kontroli urzędowych organów właściwego urzędu wojewódzkiego lub Ministerstwa Rolnictwa i Dóbr Państwowych.

§ 10. Państwowym lekarzom weterynaryjnym — referentom starostwa będzie poruczone przez Ministra Rolnictwa i Dóbr Państwowych w porozumieniu z Ministrem Spraw Wewnętrznych pełnienie obowiązków referentów weterynaryjnych wydziałów powiatowych. W tym charakterze będą oni występować jako urzędnicy samorządowi.

Postanowienie to nie narusza jednak zasady wyrażonej w § 3 niniejszej instrukcji.

Zapobieganie powstawaniu chorób zaraźliwych zwierzęcych.

§ 11. Państwowy lekarz weterynaryjny starostwa obowiązany jest zapoznać się dokładnie ze stosunkami oraz urządzeniami weterynaryjno-sanitarnymi i hodowlanami okręgu swego urzędowania. W szczególności powinien on znać jakość gleby i ewentualny jej wpływ ujemny na zdrowie zwierząt, dalej sposób budowania i urządzania stajen w gospodarstwach i domach zajezdnych, pielęgnowania i karmienia zwierząt, rodzaj i jakość karmy, pastwisk i wody używanej do pojenia zwierząt przy drogach i na pastwiskach, sposób używania zwierząt do robót i szkodliwych pod tym względem praktyk, położenie i urządzenie targowic zwierzęcych, ładowni na kolejach i w portach, urzędzenia sanitarno-weterynaryjne, jako to: grzebrowiska, zakłady utylizacyjne i inne zakłady przemysłowe, przerabiające produkty pochodzenia zwierzęcego.

Szczególniejszą uwagę zwracać winien państwowy lekarz weterynaryjny starostwa na stosunki i okoliczności, które sprzyjają wybuchowi chorób zaraźliwych zwierzęcych i informować się stale o stosunkach handlu i obrotu zwierzętami domowymi oraz produktami pochodzenia zwierzęcego.

Celem skutecznego przeciwdziałania zawlekaniu zaraźliwych chorób zwierzęcych winien państwowy lekarz weterynaryjny starostwa zapoznać się także ze stosunkami weterynaryjno—sanitarnymi i handlowymi w tych krajach, z których zwierzęta i produkty zwierzęce bywają przywożone, albo przez które przechodzą oraz z których przyprowadza się zwierzęta na wystawy, pokazy, pastwiska, pasze letnie (hale górskie, połoniny i t. d.).

W tym celu winien dbać o to, aby pojawienie się zaraźliwej choroby zwierzęcej w powiatach sąsiednich rychło dochodziło do jego wiadomości.

Państwowy lekarz weterynaryjny starostwa powinien dalej działać w kierunku usuwania istniejących braków i wadliwości w stosunkach i urzędzeniach weterynaryjno - sanitarnych, które mogą być przyczyną wybuchu i szerzenia się zaraźliwych chorób zwierzęcych względnie sprzyjąc ich powstaniu, albo które mogą zagrażać zdrowiu zwierząt domowych i oddziaływać niekorzystnie na obrót niemi.

Na stwierdzone przez siebie braki i usterki w urządzeniach sanitarno-weterynaryjnych obowiązany jest państwowy lekarz weterynaryjny starostwa zwracać uwagę właścicieli zwierząt i odpowiednio ich pouczać; nadto wydawać na miejscu stosowne zarządzenia, a ich odpis udzielać właściwej zwierzchności gminnej (Magistratowi miasta) oraz starostwu.

W razie częstszego pojawiania się w powiecie lub w powiatach sąsiednich chorób zaraźliwych zwierzęcych państwowy lekarz weterynaryjny obowiązany jest organizować w okolicach niemi zagrożonych szczepienia ochronne danego gatunku zwierząt w porozumieniu z ich właścicielami, z powiatowemi lub gminnemi władzami samorządowemi względnie z organizacjami rolniczemi, o ile szczepienia takie przy danej zarazie są skuteczne i wskazane.

Szczepienia ochronne mogą być przeprowadzane przez państwowych lekarzy weterynaryjnych.

Jeżeli przeprowadzają je samorządowi lub wolno-praktykujący lekarze weterynaryjni, to państwowy lekarz weterynaryjny starostwa obowiązany jest dopilnować, aby o szczepieniach takich zawiadamiane było starostwo przed ich wykonaniem.

Zwalczanie zaraźliwych chorób zwierzęcych.

§ 12. W razie pojawienia się zaraźliwej choroby między zwierzętami winien państwowy lekarz weterynaryjny starostwa przeprowadzić potrzebne dochodzenia z największą ścisłością, mając szczególnie na oku wysledzenie sposobu powstania, względnie zwałczenia zarazy, oraz wdrożyć natychmiast potrzebne środki zapobiegawcze i sanitarno-weterynaryjne, stosownie do obowiązujących w każdym poszczególnym wypadku postanowień ustawowych tudzież przepisów i rozporządzeń administracyjnych.

W tym celu państwowy lekarz weterynaryjny starostwa otrzymawszy w jakikolwiekby sposób wiarygodną wiadomość o wybuchu zaraźliwej choroby zwierzęcej lub o objawach wzbudzających podejrzenie jej istnienia, winien bezzwłocznie postarać się, zależnie od okoliczności, albo o natychmiastowe wydanie stosownych zarządzeń przez Starostę, jeżeli wypadek zarazy nie budzi żadnych wątpliwości co do jej istoty (np. jeżeli zaraza została stwierdzona przez lekarza weterynaryjnego), albo uzyskać polecenie Starosty na wyjazd do miejscowości zapowietrzonych, jeżeli przypadek zarazy, lub jej podejrzenia wymaga osobistej interwencji weterynaryjnej.

W wypadkach nie cierpiących zwłoki, jeśli rychłe uzyskanie polecenia Starosty na wyjazd natrafia na przeszkodę winien państwowy lekarz weterynaryjny starostwa udać się na miejsce bez polecenia Starosty, wdrożyć natychmiast potrzebne środki zaradcze, dopilnować ich wykonania a o przebiegu i wyniku swej interwencji zdać natychmiast po powrocie sprawę Staroście

Po przybyciu do miejscowości nawiedzonych zarazą państwowy lekarz weterynaryjny starostwa obok gruntownych dochodzeń, mających na celu wysledzenie sposobu powstania i źródła zarazy, obowiązany jest zbadać klinicznie zwierzęta chore przy użyciu wszelkich dostępnych mu środków pomocniczych i ewentualnie wykonać dokładną sekcję zwierząt padłych.

W razie potrzeby należy zastosować szczepienia rozpoznawcze względnie zebrać próbki krwi, wydzielin lub wydaliny zwierząt chorych lub podejrzanych celem odesłania ich do właściwego państwowego zakładu bakteriologicznego.

Ze szczególniejszą ścisłością i sumiennością należy przeprowadzić dochodzenia i stwierdzić istotę tych chorób zaraźliwych, przy których Skarb Państwa na zasadzie obowiązujących przepisów wypłaca odszkodowania za zwierzęta padłe lub zabite z polecenia władz, albowiem od wyniku dochodzeń i rozpoznania istoty choroby zależy przyznanie i wymiar odszkodowania.

Stwierdziwszy istotę choroby winien państwowy lekarz weterynaryjny starostwa zarządzić bezzwłocznie i wdrożyć osobiście środki sanitarno-weterynaryjne, przepisane dla danej zarazy w obowiązujących ustawach lub rozporządzeniach administracyjnych a nadto pouczyć właścicieli zwierząt jaknajdokładniej o istocie zarazy i jej zaraźliwości, dalej o sposobie własnej ochrony przed nią, o dozorowaniu i pielęgnowaniu zwierząt chorych i o ewentualnej możliwości przeniesienia się zarazy na inne zwierzęta lub ludzi.

Przy stosowaniu środków weterynaryjno sanitarnych winien państwowy lekarz weterynaryjny zawsze uwzględniać stosunki gospodarcze i kierować się zasadą, że prowadzenie gospodarstwa rolnego jako też niezbędny dla zaprowiantowania ludności dowóz zwierząt rzeźnych do większych miejsc konsumpcji może i powinien być tylko o tyle ograniczony, o ile to okaże się niezbędnym dla osiągnięcia zamierzonego celu, którym jest stłumienie

zarazy, a przy chorobach zwierzęcych przenoszących się na ludzi dla zapobieżenia takiemu przeniesieniu.

Zarządzenia weterynaryjno - policyjne, wydane w miejscowości zapowietrzonych celem ograniczenia względnie stłumienia zarazy, winien państwowy lekarz weterynaryjny wręczyć naczelnikowi gminy (wójtom, sołtysom, burmistrzowi miasta) na piśmie a odpis tych zarządzeń przedłożyć Staroście.

§ 13. O sprawdzeniu, przebiegu i wygaśnięciu chorób zaraźliwych zwierzęcych winien państwowy lekarz weterynaryjny starostwa po każdej bytności w zapowietrzonych miejscowości sporządzać i przedkładać Staroście treściwe sprawozdanie.

W sprawozdaniach o sprawdzeniu zarazy należy podać:

- a) przyczynę powstania (źródło) zarazy,
- b) okoliczność, czy właściciele zwierząt dotkniętych zarazą uczynili zadość obowiązkowi doniesienia o jej wybuchu,
- c) rodzaj zarazy oraz okoliczność, w jaki sposób została ona sprawdzona: za pomocą badania klinicznego zwierząt chorych, sekcji zwierząt padłych, badania bakteriologicznego części chorobowo-zmienionych narządów ciała, wydaliny, wydzielin zwierząt, szczepień rozpoznawczych i t. p.;
- d) ilość zagród zapowietrzonych, zwierząt chorych, podejrzanych o zarazę i o zarażenie się;
- e) okoliczność, czy i jakie wydano zarządzenia celem jaknajrychlejszego stłumienia zarazy (rodzaj leczenia, szczepienia lecznicze, dezynfekcja, wybicie sztuk chorych lub podejrzanych) z powołaniem się na odnośne przepisy ustawowe.

W wypadkach stwierdzenia chorób, przy których właściciele zwierząt otrzymują ze Skarbu Państwa odszkodowanie za zwierzęta zabite z polecenia władz lub padłe po szczepieniach zarządzonych przez te władze, winien państwowy lekarz weterynaryjny starostwa w sprawozdaniu podać wszystkie okoliczności, które w danym wypadku uzasadniają przyznanie lub odmowę odszkodowania.

Sprawozdania państwowych lekarzy weterynaryjnych starostwa o stwierdzeniu, przebiegu i wygaśnięciu chorób zaraźliwych zwierzęcych wraz z rachunkami kosztów podróży i djet za daną czynność komisijną przedkłada starosta do rozpatrzenia właściwemu urzędowi wojewódzkiemu.

Sprawozdania te stanowią integralną część czynności komisyjnej lekarzy weterynaryjnych. Zwrot kosztów podróży i wypłata djet lekarza weterynaryjnego mogą nastąpić dopiero po sprawdzeniu sprawozdań i rachunków przez właściwy urząd wojewódzki.

Sprawozdania i rachunki mają być przedkładane urzędowi wojewódzkiemu jaknajrychlej, najdalej jednak w ciągu ośmiu dni po ukończeniu czynności komisyjnej. Zaniedbanie powyższego terminu powoduje wstrzymanie wypłaty kosztów podróży i djet aż do przedłożenia sprawozdania oraz pociągnięcia do odpowiedzialności dyscyplinarnej winnego zaniedbania. Opóźnienia będą uwzględniane tylko w wyjątkowych i należyście umotywowanych wypadkach.

§ 14. Państwowy lekarz weterynaryjny starostwa obowiązany jest wykonywać sam lub zwracać baczną uwagę na ścisłe wykonywanie przepisów o oględzinach zwierząt i produktów pochodzenia zwierzęcego na stacjach kolejowych, o weterynaryjnej kontroli zwierząt i tych produktów w miej-

scach granicznych, jako też o stosowaniu postanowień dotyczących się konwencji weterynaryjnych z sąsiednimi państwami.

W tym celu jest on obowiązany przeprowadzać od czasu do czasu kontrolę stacji kolejowych i przystani, w których odbywa się ładowanie i wyładowywanie zwierząt oraz produktów pochodzenia zwierzęcego i odkażanie wagonów, względnie okrętów (statków), użytych do przewożenia zwierząt, jako też sposobu przeprowadzenia tego odkażenia.

Nadzorowanie władz samorządowych w zakresie służby weterynaryjnej.

§ 15. Państwowy lekarz weterynaryjny starostwa obowiązany jest nadzorować sposób wykonywania przepisów sanitarno weterynaryjnych przez władze samorządowe we własnym i poręczonym zakresie działania.

W szczególności należy do niego:

- a) perjodyczne kontrolowanie obór, z których bywa dostarczane mleko do większych ognisk konsumpcji; przy kontroli tej należy zwracać przede wszystkim uwagę na choroby zaraźliwe przenoszące się na ludzi (np. gruźlica, pryszczycia i t. p.), na czystość obór, krów i naczyń służących do zbierania i przewożenia mleka.

Właściciele takich obór winien państwowy lekarz weterynaryjny pouczać przy każdej sposobności o szkodliwym oddziaływaniu zaniedbań pod tym względem na zdrowie ludzi i zwierząt, a opornych przedstawiać do ukarania naczelnikowi gminy (burmistrzowi miasta) względnie staroście;

- b) nadzór nad wykonywaniem przepisów i rozporządzeń o oględzinach zwierząt, przeznaczonych na rzeź, i mięsa przez organy władz gminnych, znajdujące się w okręgu jego urzędowania. W tym celu winien od czasu do czasu zwiedzać rzeźnie publiczne, prywatne oraz miejsca uboju zwierząt i sprzedaży mięsa, przeglądać protokoły oględzin, wykazy rzeźniane, a w powiatach należących do województw: białostockiego, kieleckiego, łódzkiego, lubelskiego, warszawskiego, wołyńskiego, poleskiego i nowogrodzkiego także kwitariusze pobieranego podatku t. zw. procentowego, przekonywać się o sposobie przeprowadzania tych oględzin i zwracać szczególniejszą uwagę na to, aby gminy poruczały oględziny zwierząt i mięsa wyłącznie osobom do tego powołanym i aby przy zakładaniu nowych i przebudowie lub odnawianiu istniejących rzeźni zastosowywano nowoczesne urządzenia. Winien on także nadzorować pod względem sanitarno-weterynaryjnym działalność istniejących w powiecie związków (stowarzyszeń) hodowlanych, mleczarskich, zbytu bydła i t. p., zajmujących się sprzedażą i przerabianiem produktów zwierzęcych oraz współdziałać przy zakładaniu nowych tego rodzaju związków;
- c) nadzór nad wykonywaniem przepisów i rozporządzeń o obrocie środkami żywności pochodzenia zwierzęcego przez gminy i miasta, znajdujące się w okręgu jego urzędowania z wyjątkiem miast o własnym statucie i miast niepodlegających czasowo lub stale starostwom.

Przy wykonywaniu tych czynności winien państwowy lekarz weterynaryjny starostwa działać w ścisłym porozumieniu z organami urzędowymi Ministerstwa Zdrowia Publicznego, a w szcze-

- gólności z organami państwowych zakładów badania środków spożywczych Ministerstwa Zdrowia Publicznego;
- d) nadzorowanie gmin i miast z wyjątkiem miast wymienionych w ust. „c”, pod względem wykonywania dozoru fachowego nad targami zwierzęcymi, nad stadami zwierząt pędzonych pieszo, nad stajniami handlarzy i domów zajeznych oraz nad zakładami technicznymi przerabiającymi surowe produkty zwierzęce;
  - e) nadzór sanitarno-weterynaryjny nad rakarniami i grzebowiskami. Pod tym względem państwowy lekarz weterynaryjny starostwa winien dbać szczególnie o to, aby zakładano potrzebne grzebowiska, urządzano zakłady utylizacyjne i utrzymywano je w dobrym stanie, aby zwłoki zwierzęce i ich części usuwano względnie przerabiano niezwłocznie w sposób nieszkodliwy a możliwie produktywny i aby gminne (miejskie) organy samorządowe należycie doglądały oprawców (rakarzy) tudzież ich pomocników co do sumiennego wykonywania czynności do nich należących, zwłaszcza co do natychmiastowego donoszenia o podejrzanych wypadkach padnięcia zwierząt;
  - f) nadzorowanie gmin i miast, z wyjątkiem miast wymienionych w ustępie „c” pod względem ich współdziałania w przeprowadzeniu środków sanitarno-weterynaryjnych, zarządzonych przez władze w celu zapobieżenia zawlekaniu względnie szerzeniu się chorób zakaźliwych zwierzęcych, jako też w celu ich zwalczania a przedewszystkiem nadzorowanie, aby tak właściciele zwierząt, jak i władze gminne (miejskie) przestrzegały ściśle postanowienia ustawowe, tyżące się wczesnego donoszenia o pojawieniu się chorób zwierzęcych, co do których istnieje obowiązek donoszenia;
  - g) nadzór nad sposobem wykonywania przepisów tyżących się wydawania świadectw pochodzenia lub zdrowia zwierząt, względnie paszportów zwierzęcych.

§ 16. O sposobie wykonywania przepisów sanitarno-weterynaryjnych przez gminy (miasta) ma się państwowy lekarz weterynaryjny starostwa informować nie tylko na specjalne polecenie Starosty, lub innych władz przełożonych, lecz przy każdej nadarżającej się sposobności, a więc w czasie podróży komisyjnych, perjodycznych objazdów powiatu oraz przy każdej innej sposobności.

Na dostrzeżone braki i niewłaściwości powinien powiatowy lekarz weterynaryjny zwracać uwagę naczelników gmin (wójtów, sołtysów, burmistrzów miast) oraz zawiadamiać o nich Starostę, dołączając odpis zarządzeń wydanych celem usunięcia niewłaściwości.

Jeżeli zarządzenie, mające na celu usunięcie dostrzeżonych braków, wychodzi poza zakres kompetencji powiatowej władzy administracyjnej, w takim razie winien państwowy lekarz weterynaryjny sporządzić dokładny protokół i przesać go w drodze służbowej władzy administracyjnej II instancji celem wdrożenia odpowiednich kroków.

§ 17. Państwowy lekarz weterynaryjny—referent starostwa winien przy wydawaniu orzeczeń w sprawach weterynaryjnych lub rozstrzyganiu w II instancji odwołań od orzeczeń, wydanych w tych sprawach przez zarządy gmin wiejskich i miast z wyjątkiem miast, wymienionych w ustępie „c” § 15 postępować sumiennie, bezstronnie według wiedzy weterynaryjnej i z uwzględnieniem obowiązujących przepisów.

Nadzorowanie lecznictwa weterynaryjnego.

§ 18. Państwowy lekarz weterynaryjny—referent starostwa winien prowadzić dokładną rejestrację osiadłych w jego okręgu urzędowania lekarzy weterynaryjnych.

W tym celu powinien badać dokładnie wszelkie dokumenty tych osób, legalność ich dyplomów lub świadectw, prawo osiedlenia się i wykonywania praktyki, oraz czuwać nad zakładami wyrobu szczepionek i surowic dla celów weterynaryjnych, o ile zakłady takie w powiecie istnieją i są utrzymywane przez lekarzy weterynaryjnych.

Szczególną uwagę winien państwowy lekarz weterynaryjny referent starostwa zwracać na to, aby lekarze weterynaryjni przy wykonywaniu dozwolonych szczepień u zwierząt, trzymali się ściśle obowiązujących w tej mierze przepisów.

Powinien również prowadzić dokładny wykaz osób, należących do pomocniczej służby weterynaryjnej t. j. sanitarjuszy, felczerów weterynaryjnych tam gdzie oni istnieją, oraz oglądaczy mięsa i czuwać nad tem, aby osoby te spełniały należycie swoje obowiązki i nie przekraczały zakresu swoich uprawnień.

Państwowi lekarze weterynaryjni w powiecie winni niezwłocznie komunikować starostwu o każdym stwierdzonym przez siebie wypadku zawodowego wykonywania praktyki weterynaryjnej przez osoby do tego nie uprawnione.

Przy każdej sposobności winni oni pouczać posiadaczy zwierząt, aby w przypadkach zachorowania zwierząt unikali znachorów a korzystali z fachowej pomocy lekarzy weterynaryjnych.

Winni oni nadto starać się o urządzanie oraz utrzymywanie lecznic i przychodni dla zwierząt chorych, powinni przeto popierać wszelką pod tym względem inicjatywę lekarzy weterynaryjnych, organizacji rolniczych i władz samorządowych, a osobom lub instytucjom, mającym zamiar tworzenia lecznic dla zwierząt, udzielać fachowych rad i wskazówek.

Istniejące lecznice winni jaknajczęściej kontrolować i starać się o usuwanie zauważonych przez siebie braków i usterek w ich urządzeniu.

Te same obowiązki ciążyą na państwowych lekarzach weterynaryjnych w powiecie w stosunku do społecznych organizacji ubezpieczenia zwierząt gospodarskich od chorób i nieprzewidzianych wypadków oraz zwierząt rzeźnych od zniszczenia pochodzącego z nich mięsa.

§ 19. Państwowi lekarze weterynaryjni starostwa, urzędujący w powiatach wchodzących w obszar b. zaboru rosyjskiego, obowiązani są aż do odwołania współdziałać w pobieraniu t. zw. podatku zasadniczego od zwierząt gospodarskich oraz pobierać t. zw. podatek procentowy od zwierząt rzeźnych i znajdujących się w obrocie handlowym, względnie kontrolować innych poborców tego podatku, a to na zasadzie obowiązujących każdorazem postanowień ustawowych i wydawanych specjalnych instrukcji.

Nadzorowanie podkownictwa.

§ 20. Ze względu na doniosłość racjonalnego podkuwania zwierząt roboczych państwowi lekarze weterynaryjni starostwa winni zwracać także uwagę na wykonywanie podkownictwa przez kowali i wpływać pouczająco na usuwanie rażących błędów pod tym względem oraz na odpowiednie pielęgnowanie kopyt zdrowych i chorych zwierząt.

Państwowy lekarz weterynaryjny—referent starostwa winien prowadzić wykaz osiadłych w powiecie podkowaczy egzaminowanych, kontrolować ich przy każdej sposobności i baczyć, aby kowali nieukwalifikowanych nie dopuszczać do wykonywania podkownictwa.

Udział w akcji podniesienia hodowli zwierząt.

§ 21. Państwowi lekarze weterynaryjni starostwa powinni dbać o rozwój hodowli zwierząt w powierzonym sobie okręgu urzędowania i współdziałać we wszelkiej akcji zmierzającej do tego celu, jako to: w doborze zwierząt rozplodowych, zakładaniu obór zarodowych, ksiąg rodowodowych, stadnin i t. p., w urządzaniu wystaw, pokazów i premjowań zwierząt, a także wedle możliwości popierać i szerzyć przy każdej nadarzającej się sposobności wśród hodowców zasady racjonalnego i higienicznego utrzymywania zwierząt, a to drogą odczytów, wykładów, pogadanek, popularnych broszur i t. p.

§ 22. W urzędowych komisjach, określających warunki budowy i urządzenia zakładów przemysłowych dla przeróbki surowych produktów zwierzęcych oraz rzeźni, targowisk i ładowni na drogach żelaznych względnie wodnych, jakoteż w komisjach, udzielających zezwoleń na uruchomienie tych zakładów, państwowi lekarze weterynaryjni starostwa biorą udział w charakterze rzeczoznawców w celu wydania opinii, czy dany zakład odpowiada przepisom sanitarno-weterynaryjnym. Ostateczna opinia fachowa co do tego rodzaju zakładów należy do władz administracyjnych II instancji względnie Ministerstwa Rolnictwa i Dóbr Państwowych.

§ 23. Państwowy lekarz weterynaryjny — referent starostwa gromadzi i notuje wszelkie dane statystyczne z dziedziny weterynaryjki oraz higieny zwierząt domowych danego powiatu.

Dane te będą stanowiły nietylko materiał do opracowania ogólnopństwowych zestawień statystycznych, ale nadto umożliwią należytą ocenę wyników działalności państwowych organów służby weterynaryjnej w danym powiecie.

Obowiązki wobec władz sądowych.

§ 24. Państwowi lekarze weterynaryjni starostwa uprawnieni są do występowania wobec władz sądowych w sprawach weterynaryjnych w charakterze rzeczoznawców i to albo od wypadku do wypadku, albo też w charakterze stałych zaprzysiężonych rzeczoznawców sądowych dla spraw weterynaryjnych.

W razie powołania na rzeczoznawcę winien państwowy lekarz weterynaryjny żądania władz sądowych wypełniać sumiennie, kierując się przytem zasadami wiedzy weterynaryjnej i wynikami najnowszych badań naukowych w tej dziedzinie.

Z powodu wyżej wymienionych czynności przy władzach sądowych właściwa działalność urzędowa państwowych lekarzy weterynaryjnych nie może i nie powinna żadną miarą doznać uszczerbku.

Wynagrodzenie za udział w postępowaniu sądowym w charakterze rzeczoznawcy państwowi lekarze weterynaryjni pobierać będą od tychże władz wedle obowiązujących norm sądowych.

Zawiadywanie sprawami w urzędzie,—sprawozdania.

§ 25. Czynności biurowe winien państwowy lekarz weterynaryjny — referent starostwa uregulować w ten sposób, aby załatwianie ich nie wpływało ujemnie na jego działalność ściśle fachową.

Z czynności urzędowych i spostrzeżeń, poczynionych pod względem panujących w jego okręgu urzędowania stosunków weterynaryjno-sanitarnych oraz higieny i hodowli zwierząt, winien prowadzić osobne zapiski, opracowywać na ich podstawie z końcem każdego roku kalendarzowego roczne sprawozdanie weterynaryjne i przedkładać je Staroście najpóźniej do końca lutego każdego roku.

Roczne sprawozdanie składa się z dwóch części: z działu opisowego czyli właściwego sprawozdania i z działu statystycznego.

Bliższe szczegóły co do sposobu opracowania sprawozdania rocznego wraz z wzorami wykazów statystycznych podawane będą w specjalnych rozporządzeniach.

Państwowy lekarz weterynaryjny — referent starostwa obowiązany jest prowadzić następujące protokoły, księgi i wykazy:

- a) księgę epizoozji,
- b) dziennik czynności,
- c) w miarę możności lub potrzeby dziennik korespondencji urzędowych t. j. wpływających i wysyłanych pism,
- d) kalendarz terminowy o sprawach podlegających załatwieniu w oznaczonym terminie,
- e) rejestr lekarzy weterynaryjnych i pomocniczej służby weterynaryjnej w powiecie,
- f) rejestr ukwalifikowanych podkuwaczy,
- g) rejestr rzeźni publicznych i prywatnych oraz uboju zwierząt, jako też targowisk zwierzęcych i spędów zwierząt na targi,
- h) inwentarz przedmiotów, znajdujących się w biurze, a będących własnością Państwa,
- i) wykazy pobranych podatków: zasadniczego i procentowego (postanowienie niniejsze stosuje się do powiatów wchodzących w obszar województw: białostockiego, kieleckiego, łódzkiego, lubelskiego, warszawskiego, nowogródzkiego, wołyńskiego i poleskiego).

§ 26. Obowiązki służbowe, wymienione w §§ 3 do 25 niniejszej instrukcji, ciąży także w poręczonym zakresie działania na samorządowych lekarzach weterynaryjnych, ustanowionych przez Magistraty miast o własnym statucie i miast niepodlegających czasowo lub stale starostwu.

III. POSTANOWIENIA TYCZĄCE SIĘ PAŃSTWOWEJ SŁUŻBY WETERYNARYJNEJ W URZĘDACH WOJEWÓDZKICH.

§ 27. Sprawy weterynaryjne należące do zakresu działania Urzędu Wojewódzkiego są opracowywane i załatwiane w specjalnym „Oddziale Weterynarii” wchodzącym w skład Wydziału Rolnictwa i Weterynarii.

§ 28. Oddziałem Weterynarii Urzędu Wojewódzkiego kieruje kierownik Oddziału Weterynarii Województwa. Kierownik Oddziału weterynarii w urzędzie wojewódzkim jest z urzędu powołany do załatwiania wszelkich spraw związanych z administracją weterynaryjną w województwie i nie może być używany do załatwiania spraw nie mających związku z państwową służbą weterynaryjną. Bez jego wniosku lub opinii Wojewoda ani Naczelnik Wydziału Rolnictwa i Weterynarii Urzędu Wojewódzkiego nie może wydawać żadnych rozporządzeń ani zarządzeń z tej dziedziny administracji państwowej.

§ 29. Personel Oddziału Weterynarii Województwa podlega bezpośrednio kierownikowi tego Oddziału, od którego otrzymuje potrzebne wskazówki oraz polecenia.

§ 30. Stałym miejscem urzędowania i zamieszkania kierownika Oddziału Weterynarii Województwa i personelu tego Oddziału jest siedziba Urzędu Wojewódzkiego; w razie potrzeby mogą być jednak używani do wykonywania czynności poza granicami wyznaczonego im województwa, a to na polecenie Ministerstwa Rolnictwa i Dóbr Państwowych.

§ 31. Jeżeli Wojewoda lub Naczelnik Wydziału Rolnictwa i Weterynarii bez porozumienia się z kierownikiem Oddziału Weterynarii Województwa, zmieni przedłożony przez niego projekt rozporządzenia, zarządzenia lub orzeczenia fachowego, to kierownikowi Oddziału przysługuje prawo złożenia w drodze służbowej do Ministerstwa Rolnictwa i Dóbr Państwowych stosownego raportu.

Wojewoda lub Naczelnik Wydziału Rolnictwa i Weterynarii Województwa może poruczyć kierownikowi Oddziału Weterynarii w swym zastępstwie wydawanie i podpisywanie zarządzeń i orzeczeń, opartych wyłącznie na fachowej wiedzy weterynaryjnej, a potrzebnych do przeprowadzenia i wykonania przepisów ustawowych, względnie rozporządzeń, wydanych przez Ministerstwo Rolnictwa i Dóbr Państwowych lub Wojewodę; w takim wypadku całą odpowiedzialność wobec władz przełożonych za wydane przez siebie zarządzenie ponosi kierownik Oddziału Weterynarii Województwa.

§ 32. Ze względu na swoisty charakter państwowej służby weterynaryjnej, której sprawność wymaga najczęściej rychłego załatwiania i szybkiej decyzji, kierownikowi Oddziału Weterynarii Województwa przysługuje prawo w wypadkach nagłych, ze względów dobra publicznego nie cierpiących zwłoki, gdy uzyskanie natychmiastowego porozumienia z naczelnikiem Wydziału Rolnictwa i Weterynarii Województwa jest niemożliwe, zażądać decyzji wprost od Wojewody, winien jednak zawiadomić o tem jaknajrychlej Naczelnika Wydziału Rolnictwa i Weterynarii Województwa.

§ 33. Sprawy weterynaryjne większego znaczenia dla Województwa, a zwłaszcza mogące wywierać wpływ na rozwój względnie upadek hodowli zwierząt domowych i związanych z nią gałęzi przemysłu i handlu, o ile zwłoka grozi rozszerzeniem się chorób zaraźliwych zwierzęcych, winny być załatwiane po zasięgnięciu opinii Rady Wojewódzkiej lub Sekcji tejże Rady.

Kierownik Oddziału Weterynarii Województwa w porozumieniu z Naczelnikiem Wydziału Rolnictwa i Weterynarii Województwa przedstawia Wojewodzie wniosek co do przedłożenia danej sprawy do zaopiniowania Radzie Wojewódzkiej lub jej Sekcji.

W razie nieobecności kierownika Oddziału Weterynarii Województwa uczestniczy w posiedzeniach Rady Wojewódzkiej lub jej Sekcji pomocnik kierownika.

Obowiązki służbowe.

§ 34. Kierownik Oddziału Weterynarii Województwa winien posiadać dokładną znajomość stosunków weterynaryjnych, gospodarstwa rolnego i chowu zwierząt na obszarze województwa, czuwać nieustannie nad tem, aby służba weterynaryjna była wykonywana w sposób odpowiedni oraz zgodnie z obowiązującymi przepisami i aby państwowi lekarze weterynaryjni staro-

stwa (Magistratów miast o własnym statucie i miast nie podlegających czasowo lub stale starostwu) obowiązki swoje sumiennie i ściśle spełniali.

W tym celu winien opracowywać wnioski w sprawach przepisów i instrukcji weterynaryjnych, potrzebnych lub koniecznych dla danego Województwa ze względu na specjalne stosunki lokalne, od czasu do czasu kontrolować osobiście sposób wykonywania czynności lekarzy weterynaryjnych na targach zwierzęcych, sposób oględzin bydła i mięsa na stacjach kolejowych i w granicznych stacjach wchodu, tudzież stosowania przepisów co do oględzin bydła i mięsa, szczególnie w miejscowościach większej konsumpcji, do których dowożone bywa mięso i przetwory mięsne z okolicy.

Winien również zwracać baczną uwagę na stosunki panujące pod względem hodowli i higieny zwierząt domowych zarówno w gospodarstwach rolnych, jak i w przedsiębiorstwach przemysłowych, fabrykach, kopalniach, zakładach mleczarskich i kumysowych w obrębie województwa, dawać inicjatywę po pożądanych ulepszeniach oraz udzielać wszelkiego możliwego poparcia dążeniom jednostek i organizacji rolniczych, zmierzającym do podniesienia produkcji zwierząt, a tem samem produkcji rolnej.

§ 35. Kierownik Oddziału Weterynarii Województwa obowiązany jest stwierdzać, czy przedkładane przez państwowych lekarzy weterynaryjnych starostwa (Magistraty miast o własnym statucie i miast nie podlegających czasowo lub stale starostwu) sprawozdania o stwierdzeniu, przebiegu i wygaśnięciu chorób zaraźliwych zwierzęcych zostały przedłożone w przepisany terminie i czy opracowane zostały z uwzględnieniem obowiązujących ustaw, przepisów i specjalnych rozporządzeń administracyjnych, a zwłaszcza przekonywać się, czy państwowi lekarze weterynaryjni starostwa w walce z chorobami zaraźliwymi stosują przepisy ustawowe w sposób jednolity i odpowiedni.

Gdyby przytem zauważył, że przy stosowaniu środków sanitarno-weterynaryjnych nie uwzględniono w dostatecznej mierze stosunków gospodarskich, względnie tryb gospodarstwa rolnego poddano większym ograniczeniom, aniżeli to dla osiągnięcia zamierzonego celu t. j. słumienia zarazy jest konieczne, winien kierownik Oddziału Weterynarii Województwa zarządzenia zbyteczne, względnie wychodzące poza ramy nieodzownej potrzeby uchylić lub polecić ich uchylenie właściwemu Staroście.

Badając zarządzenia weterynaryjno-sanitarne państwowych lekarzy weterynaryjnych starostwa co do ich celowości i zgodności z obowiązującymi przepisami, winien kierownik Oddziału Weterynarii Województwa mieć przedewszystkiem na oku potrzebę zaopatrzenia w żywność ludności, zwłaszcza w większych ogniskach konsumpcji.

§ 36. W razie pojawiania się choroby zaraźliwej zwierzęcej w groźniejszej formie lub na większym obszarze województwa obowiązany jest kierownik Oddziału Weterynarii Województwa wdrożyć osobiście odpowiednie środki zaradcze i kierować akcją zwalczania zarazy. W szczególności winien on osobiście lub przez swego zastępcę stwierdzić istotę choroby przy zgłaszaniu pierwszych wypadków pojawienia się zarazy płucnej i księgosuszu oraz stwierdzić przyczyny każdego nowego wypadku nosaczny u koni w miejscowości (punkcie) do chwili zgłoszenia wolnej od tej zarazy.

W wypadkach nie cierpiących zwłoki, jeżeli uzyskanie polecenia służbowego na wyjazd natrafia na przeszkody, winien Kierownik Oddziału Weterynarii Województwa udać się w podróż bez takiego polecenia, wdrożyć natychmiast potrzebne środki zaradcze, dopilnować ich wykonania a o przebiegu i wyniku swej czynności zdać natychmiast po powrocie sprawę Naczelnikowi Wydziału Rolnictwa i Weterynarii.

Gdyby dla skuteczniejszej walki z zarazą zaszła potrzeba czasowego powiększenia personelu fachowego, winien natychmiast przedsięwziąć w najkrótszej drodze odpowiednie starania.

§ 37. Baczna uwagę winien kierownik Oddziału Weterynarii Województwa zwracać na zaraźliwe choroby zwierzęce, co do których nie istnieje obowiązek donoszenia, a w razie groźnego wystąpienia takich chorób na obszarze województwa, natychmiast donosić o tem Ministerstwu Rolnictwa i Dóbr Państwowych w przepisanej drodze służbowej.

§ 38. W razie różnicy zdań co do rodzaju choroby między państwowym lekarzem weterynaryjnym starostwa, a lekarzem weterynaryjnym, działającym z ramienia właściciela zwierząt, sprawę rozstrzyga ostatecznie na miejscu kierownik Oddziału Weterynarii Województwa lub wyznaczony przez niego zastępca.

Tego rodzaju wypadki winien on podać bezwzględnie do wiadomości władz przełożonych.

§ 39. O wszelkich zarządzeniach, poleceniach i zawiadomieniach, wydanych w czasie lustracji państwowemu lekarzowi weterynaryjnemu starostwa (Magistratom miast o własnym statucie i miast nie podlegających czasowo lub stale starostwu), w wypadkach niecierpiących zwłoki winien kierownik Oddziału Weterynarii Województwa zawiadomić właściwego Starostę, dołączając odpisy odnośnych poleceń lub zarządzeń.

§ 40. W razie częstszego pojawiania się na obszarze województwa, lub w województwach sąsiednich chorób zaraźliwych zwierzęcych, których zawleczenie lub dalsze szerzenie się może być wstrzymane przez odpowiednie szczepienia ochronne na większą skalę, obowiązany jest kierownik Oddziału Weterynarii Województwa organizować takie szczepienia zgodnie z instrukcjami Ministerstwa Rolnictwa i Dóbr Państwowych w porozumieniu z władzami samorządowymi względnie organizacjami rolniczymi i akcją szczepień kierować.

Przy organizowaniu i przeprowadzaniu szczepień należy się trzymać ściśle obowiązujących przepisów sanitarno-weterynaryjnych.

§ 41. Kierownik Oddziału Weterynarii województwa obowiązany jest sprawdzać rachunki wydatków starostw (Magistratów miast o własnym statucie i miast nie podlegających czasowo lub stale starostwom), względnie lekarzy weterynaryjnych urzędujących w starostwach (Magistratach tych miast), przedłożone Wojewodzie z powodu zwalczania chorób zaraźliwych zwierzęcych i zaopatrywać odpowiednią klauzulą, stwierdzającą, czy dany wydatek był konieczny, czy odpowiada rzeczywistej potrzebie i czy rachunek powinien być wypłacony.

W tym celu wymienione rachunki po zaakceptowaniu ich przez Starostę winny być przesłane do Urzędu Wojewódzkiego dla sprawdzenia. Wypłata tych rachunków może być uskutecziona dopiero po wyrażeniu przez Wojewodę zgody i odesłaniu ich na miejsce.

Sprawdzanie cyfrowe rachunków nie należy do kierownika Oddziału Weterynarii Województwa.

Bez zgody Województwa żaden rachunek starostw (Magistratów wspomnianych miast) z powodu wydatków, związanych z państwową administracją weterynaryjną, nie może być uregulowany.

Przy rozpatrywaniu rachunków kosztów podróży lekarzy weterynaryjnych, obowiązany jest kierownik Oddziału Weterynarii Województwa trzy-

mać się zasady, że polecenie do wypłaty rachunków może być udzielone dopiero wtedy, jeśli dany lekarz weterynaryjny wykonał w całości powierzoną mu czynność urzędową i przedłożył z niej przepisane sprawozdanie. Jeśli czynność została wykonana niedbale, lub sprawozdanie nie jest odpowiednio sporządzone, winno być wstrzymane polecenie do wypłaty rachunku, aż do skutecznego potrzebnych uzupełnień czynności lub sprawozdania.

Sprawozdanie rachunków państwowych lekarzy weterynaryjnych przez organa fachowe Urzędu Wojewódzkiego ma być uskutecznione z możliwym pośpiechem.

§ 42. Szczególniejszą opieką powinien kierownik Oddziału Weterynaryjnego Województwa otaczać instytuty weterynaryjno pomocnicze, jako to: stacje dla badań djagnostycznych, zakłady bakterjologiczne, oraz wytwórnie szczepionek i surowic dla celów weterynaryjnych, istniejące na obszarze województwa.

Obowiązkiem jego jest także organizować tego rodzaju zakłady oraz popierać inicjatywę prywatną ukwalifikowanych osób i instytucji społecznych pod tym względem.

W tym celu powinien się starać o należyte uposażenie tych zakładów w personel fachowy oraz w środki techniczne i naukowe.

Zakłady takie powinien jaknajczęściej kontrolować, przedstawiać władzom przełożonym opinię o wszelkich zauważonych brakach oraz usterkach w ich utrzymaniu lub urządzeniu, oraz wnioski co do dostosowywania tych zakładów do potrzeb województwa, względnie do potrzeb całego Państwa, o ile na podstawie upoważnienia lub polecenia Ministerstwa Rolnictwa i Dóbr Państwowych wytwarzają szczepionki na większą skalę, wreszcie przedstawiać wnioski co do uposażenia i finansowego popierania takich zakładów z funduszy państwowych lub samorządowych.

Kierownik Oddziału Weterynaryjnego Województwa jest również obowiązany kontrolować handel i sposób stosowania szczepionek oraz surowic, używanych w weterynaryj. Przy kontroli winien zwracać uwagę, aby wytwarzaniem, handlem oraz stosowaniem tych szczepionek i surowic nie zajmowały się osoby nieukwalifikowane i nieupoważnione do tego przez Ministerstwo Rolnictwa i Dóbr Państwowych.

Jeśli zachodzi potrzeba wydania pewnym osobom takiego uprawnienia na obszarze województwa, to kierownik Oddziału Weterynaryjnego Województwa jest obowiązany przedstawić stosowny wniosek, w którym należy podać motywy takiego żądania, kwalifikacje osób ubiegających się o wydanie uprawnienia, rozmiary zamierzonego przedsiębiorstwa i wszystkie inne okoliczności, przemawiające za udzieleniem uprawnienia.

§ 43. Kierownik Oddziału Weterynaryjnego obowiązany jest rozpatrywać ze szczególną sumiennością, bezstronnością i z możliwym pośpiechem sprawozdania starostów (Magistratów miast o własnym statucie i miast nie podlegających czasowo lub stale Starostom), dotyczące odszkodowań za zwierzęta zabite z polecenia władz lub padłe po szczepieniach, zarządzonych przez te władze, a to celem stwierdzenia, czy właścicielowi zwierząt w myśl obowiązujących przepisów odszkodowanie ma być wypłacone lub odmówione i jaki ma być wymiar tego odszkodowania.

Sprawdzanie cyfrowe i rachunkowe operatów, dotyczących wspomnianych odszkodowań, nie należy do kierownika Oddziału Weterynaryjnego Województwa.

Czynności fachowe i rachunkowe, połączone ze sprawdzaniem takich operatów w Urzędzie Wojewódzkim, nie mogą trwać dłużej jak 14 dni.

W wypadkach odmowy odszkodowania należy wydać formalne orzeczenia, oparte na przepisach ustawowych i przesłać je właściwemu starostwu z poleceniem doręczenia poszkodowanemu za pokwitowaniem. W orzeczeniu należy zaznaczyć, że poszkodowanemu służy prawo odwołania do Ministerstwa Rolnictwa i Dóbr Państwowych w terminach odnośnymi ustawami przewidzianych, w razie zaś ich braku – w ciągu 14 dni, licząc od dnia doręczenia orzeczenia. Odwołania mają być przedkładane w toku instancji.

§ 44. Kierownik Oddziału Weterynarji Województwa winien przynajmniej raz w roku przeprowadzić fachową lustrację czynności każdego państwowego lekarza weterynaryjnego starostwa (miast o własnym statucie i miast nie podlegających czasowo lub stale Starostom) na obszarze województwa, oraz zbadać sposób wykonywania przez nich nadzoru fachowego nad rzeźniami, targowicami, grzebowiskami, lokalami sprzedaży, przechowywania mięsa i t. d.

Lustracja taka ma na celu dopilnowanie, aby lekarze weterynaryjni państwowi, samorządowi i wolno-praktykujący wykonywali swoje obowiązki zgodnie z obowiązującymi przepisami i zasadami wiedzy.

Przytem jest rzeczą pożądaną, aby kierownik Oddziału Weterynarji Województwa z lekarzami weterynaryjnymi państwowymi samorządowymi i wolno-praktykującymi, urzędującymi lub osiadłymi w obrębie województwa, utrzymywał dobre stosunki koleżeńskie i wpływał na ich należyty poziom naukowy.

§ 45. Dla omówienia ważniejszych spraw fachowych, powinien kierownik Oddziału Weterynarji Województwa przynajmniej raz w roku, lub w miarę potrzeby, zwoływać zebrania wszystkich lekarzy weterynaryjnych, urzędujących lub osiadłych w obrębie województwa i zwołanemu zebraniu przewodniczyć.

§ 46. Decyzje co do odwołań w sprawach weterynaryjnych od orzeczeń władz niższych instancji winny być odpowiednio umotywowane i zawierać winny powołanie się na odnośne przepisy ustawowe, które Wojewodę do wydania takiego orzeczenia skłoniły.

O ile orzeczenie nie zostało wydane w III i ostatniej instancji, to winno przy końcu zawierać postanowienie, uprawniające zainteresowanego do wniesienia odwołania w toku instancji do Ministerstwa Rolnictwa i Dóbr Państwowych w terminie przepisany odnośną ustawą, lub jeśli dana ustawa przepisu takiego nie zawiera, w terminie 14 dniowym, licząc od dnia doręczenia orzeczenia zainteresowanemu.

Przy przedkładaniu w toku instancji Ministerstwu Rolnictwa i Dóbr Państwowych skarg na decyzje powzięte w sprawach weterynaryjnych przez Wojewodę w II instancji należy podać motywy, które Wojewodę do wydania takiej decyzji skłoniły i dołączyć wszystkie akta, które Ministerstwu Rolnictwa i Dóbr Państwowych mogą ułatwić ostateczne rozstrzygnięcie sprawy.

§ 47. Kierownik Oddziału Weterynarji Województwa winien na podstawie sprawozdań starostw prowadzić dokładną rejestrację urzędujących i osiadłych na obszarze Województwa lekarzy weterynaryjnych i osób należących do pomocniczej służby weterynaryjnej, oraz kontrolować, aby posiadały dyplomy, świadectwa i inne dokumenty uprawniające do wykonywania praktyki weterynaryjnej, względnie obowiązków, do których zostały przez władze powołane.

Kierownik Oddziału Weterynarji Województwa obowiązany jest popierać wszelkimi przysługującymi mu środkami inicjatywę lekarzy weteryna-

ryjnych, starostw, władz samorządowych i organizacji rolniczych pod względem zakładania i utrzymywania lecznic dla chorych zwierząt oraz stowaryszeń ubezpieczenia zwierząt gospodarskich i rzeźnych.

Wnioski Starostów lub władz samorządowych o subwencjonowanie wspomnianych instytucyj z funduszków państwowych winien kierownik Oddziału Weterynaryj Województwa opiniować i przedkładać władzom przełożonym. Obowiązany jest również kontrolować osobiście apteki domowe (podręczne) lekarzy weterynaryjnych, którzy takie apteki posiadają.

§ 48. Kierownicy Oddziału Weterynaryj Województw: białostockiego, kieleckiego, łódzkiego, lubelskiego warszawskiego, wołyńskiego, poleskiego i nowogródzkiego obowiązani są aż do odwołania kontrolować czynności lekarzy weterynaryjnych i innych poborców, związane z pobieraniem tak zwanego podatku procentowego od zwierząt rzeźnych i znajdujących się w obrocie handlowym.

Wszelkie zauważone pod tym względem nieformalności i niedokładności winni są sprostowywać, względnie usuwać, a o wszelkich nadużyciach podawać do wiadomości właściwych Starostów, celem wdrożenia przeciwko winnym dochodzeń karnych.

Zwraca się szczególną uwagę na konieczność ścisłego wykonywania kontroli pod tym względem.

§ 49. Kierownik Oddziału Weterynaryj Województwa winien popierać wszelką inicjatywę starostw, władz samorządowych i organizacji rolniczych w kierunku organizowania szkół i kursów podkownictwa, oraz baczyć, aby starostwa nie dopuszczały nieukwalifikowanych kowali do wykonywania podkownictwa.

§ 50. Skargi na fachowe opinie, wydane przez państwowych lekarzy weterynaryjnych starostw w sprawach, tyjących się budowy i urządzenia zakładów przemysłowych dla przeróbki surowych produktów zwierzęcych, wspomnianych w § 22 niniejszej instrukcji, winien kierownik Oddziału Weterynaryj Województwa rozpatrywać sumiennie i wszechstronnie ze stanowiska fachowego, oraz z uwzględnieniem obowiązujących przepisów ustawowych, a w razie dostreżonych, omyłek lub usterek pod tym względem przedstawiać władzom przełożonym stosowne wnioski, celem uchylenia orzeczenia, wydanego na zasadzie opinii niezgodnej z zasadami wiedzy lub przepisów ustawowych.

§ 51. Kierownik Oddziału Weterynaryj Województwa ma badać kwalifikacje lekarzy weterynaryjnych, ubiegających się o stanowiska asystentów weterynaryjnych i państwowych lekarzy weterynaryjnych oraz państwowego personelu pomocniczego, jakoteż kandydatów na stanowiska samorządowych lekarzy weterynaryjnych i samorządowego personelu pomocniczego.

Bez opinii, względnie wniosku kierownika Oddziału Weterynaryj Województwa, Wojewoda nie może zamianować kandydatów, ubiegających się o stanowiska w państwowej służbie weterynaryjnej, ani wydać opinii o kwalifikacjach kandydatów na stanowiska w samorządowej służbie weterynaryjnej.

Zwalnianie personelu weterynaryjnego z zajmowanych stanowisk w Urzędach Wojewódzkich i starostwach, udzielanie zapomóg, urlopów delegacyj i t. p. wymaga również uprzedniej opinii Kierownika Oddziału Weterynaryj Województwa.

§ 52. W razie potrzeby delegowania fachowego urzędnika do komisji egzaminacyjnych dla kandydatów, ubiegających się o stanowiska w państwowej służbie weterynaryjnej, delegatem tym będzie z reguły kierownik Oddziału Weterynarii Województwa lub wyznaczony przez niego zastępca w charakterze przewodniczącego komisji egzaminacyjnej.

Zakres działania komisji egzaminacyjnych dla kandydatów ubiegających się o stanowiska w państwowej służbie weterynaryjnej, uregulowany będzie w osobnym rozporządzeniu.

§ 53. Kierownik Oddziału Weterynarii Województwa obowiązany jest organizować kursy dla oglądaczy mięsa i przedstawiać Wojewodzie wnioski co do rozmieszczenia tych funkcjonariuszy.

§ 54. Kierownik Oddziału Weterynarii Województwa winien jest gromadzić materiały do statystyki weterynaryjnej na obszarze województwa i na podstawie tych materiałów, oraz danych zaczerpniętych ze sprawozdań starostw przedkładać władzom przełożonym operaty statystyczne, potrzebne Ministerstwu Rolnictwa i Dobr Państwowych.

§ 55. Kierownik Oddziału Weterynarii Województwa obowiązany jest opracowywać wszelkie inne sprawy dotyczące się służby weterynaryjnej, poruczone mu przez władze przełożone.

§ 56. Jako urzędnik państwowy kierownik Oddziału Weterynarii Województwa winien traktować życzliwie wszelkie życzenia i zażalenia osób prywatnych w kwestjach związanych z jego urzędem, przeznaczając przynajmniej (o ile to będzie możliwem) dwa dni w tygodniu na przyjmowanie interesantów, o czym odpowiednie ogłoszenie winno być umieszczone na drzwiach wejściowych do jego biura.

W sprawach nie cierpiących zwłoki obowiązany jest przyjąć interesantów każdego dnia i w każdej porze w godzinach urzędowych.

§ 57. Kierownik Oddziału Weterynarii Województwa jest obowiązany prowadzić następujące dzienniki, wykazy i zapiski:

- a) dziennik podróży służbowych (komisyjnych) i dziennik czynności,
- b) kalendarz terminowy o sprawach (aktach sprawozdaniach, wykazach), podlegających załatwieniu w oznaczonym terminie,
- c) inwentarz przedmiotów stanowiących własność biura Oddziału Weterynarii Województwa, a mianowicie: książek, druków, map i t. p. oraz sprzętów, narzędzi i pozostałych ruchomości,
- d) rejestr lekarzy weterynaryjnych i osób należących do pomocniczej służby weterynaryjnej, urzędujących lub zamieszkałych na obszarze Województwa,
- e) rejestr lecznic weterynaryjnych komunalnych i prywatnych, oraz szczegóły o ich urządzeniu i działalności,
- f) listę osób trudniących się notorycznie nieuprawnionem leczeniem zwierząt,
- g) rejestr kuźni i ukwalifikowanych podkuwaczy,
- h) wykazy chorób stadnych (księga epizoozji),
- i) wykaz czynności urzędowych, za które wyznaczone są specjalne pobory,
- j) wykaz wymiaru i wpływów podatków: zasadniczego i procentowego od zwierząt (przepis ten obowiązuje na obszarze województw: białostockiego, kieleckiego, łódzkiego, lubelskiego, warszawskiego, wołyńskiego, poleskiego i nowogródzkiego),

- k) ewidencję do rocznych sprawozdań weterynaryjnych (statystyka zwierząt, stan rzeźni i targowic zwierzęcych wraz ze statystyką uboju i spędu zwierząt na targi), statystykę wywozu i przywozu zwierząt, oraz produktów zwierzęcych kolejami żelaznymi i drogami wodnymi, stan grzebowisk i rakarni, zakładów utylizacyjnych i przemysłowych, przerabiających produkty pochodzenia zwierzęcego i t. p.
- l) ewidencję narzędzi, szczepionek, leków, środków dezynfekcyjnych i t. p., zakupionych z funduszy państwowych, a znajdujących się na składzie w Urzędach Wojewódzkich i starostwach.

§ 58. Kierownik Oddziału Weterynarii Województwa jest obowiązany opracować corocznie sprawozdanie ze swych czynności i o stosunkach weterynaryjnych Województwa, a to na podstawie sprawozdań rocznych, przedłożonych przez starostwa, oraz na podstawie własnych spostrzeżeń i notatek.

Sprawozdanie to winien przedłożyć władzom przełożonym w ciągu pierwszych trzech miesięcy po upływie każdego roku kalendarzowego t. j. do końca marca.

W sprawozdaniu winien kierownik Oddziału Weterynarii Województwa skreślić z osobna działalność każdego państwowego lekarza weterynaryjnego starostwa.

IV. POSTANOWIENIA TYCZĄCE SIĘ ASYSTENTÓW WETERYNARYJNYCH.

§ 59. Celem uzupełnienia kadr państwowego personelu weterynaryjnego oraz wykszolenia odpowiednich kandydatów na wakujące stanowiska państwowe będą powoływani przy władzach weterynaryjnych lekarze weterynaryjni w charakterze asystentów.

Asystenci weterynaryjni nie mają charakteru urzędników państwowych.

Asystenci weterynaryjni mogą pełnić służbę w starostwach, urzędach wojewódzkich lub w zarządzie centralnym Ministerstwa Rolnictwa i Dóbr Państwowych. Asystentów weterynaryjnych przyjmuje na służbę przy władzach powiatowych i wojewódzkich w ramach przyznanych na ten cel kredytów Wojewoda, a w Ministerstwie Rolnictwa i Dóbr Państwowych — Minister.

§ 60. Asystenci weterynaryjni, o ile odpowiadają kwalifikacjom, wyszczególnionym w art. 17 Rozporządzenia Rady Ministrów w przedmiocie tymczasowej organizacji państwowej służby weterynaryjnej z dn. 27 września 1920 r. (Dz. Ust. R. P. № 102 poz. 676) mogą być powoływani na urzędy państwowe w służbie weterynaryjnej przy otwarciu się odpowiednich wakanów, nie wcześniej jednak, jak po odbyciu dwuletniej praktyki, w którym to okresie czasu mieścić się winna przynajmniej półroczna praktyka w rzeźni.

§ 61. Asystenci weterynaryjni, przydawani do pomocy organom państwowej służby weterynaryjnej, winni wykonywać ściśle zlecenia swych bezpośrednich przełożonych i postępować wedle wskazówek przez nich im udzielanych.

§ 62. Jeżeli asystent weterynaryjny pełni zastępczo obowiązki państwowego lekarza weterynaryjnego starostwa, to postanowienia rozdziału II niniejszej instrukcji mają do niego analogiczne zastosowanie.

§ 63. Pobory służbowe i diety asystentów weterynaryjnych nie mogą przekraczać pborów i diet urzędników państwowych VIII kategorii płac.

Minister Rolnictwa i Dóbr Państwowych:

J. Raczyński

Dyrektor Departamentu Weterynarii:

Dalkiewicz